

Janusz Królikowski

"San Pier Damiani. L'uomo dei deserti di Dio, Bresseo di Teolo", Louis-Albert Lassus, Abbazia di Praglia 2011 : [recenzja]

Hereditas Monasteriorum 3, 395

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Louis-Albert LASSUS, *San Pier Damiani. L'uomo dei deserti di Dio*, Bresseo di Teolo, Abbazia di Praglia: Edizioni Scritti Monastici, 2011, ss. 227 (przekład z: *Saint Pierre Damien. L'homme des déserts de Dieu*, Paris: O.E.I.L., 1986)

Św. Piotr Damian (1006/1007–1072), kameduła, należy do czołowych przedstawicieli monastycyzmu średniowiecznego i do najbardziej znaczących postaci ówczesnego życia kościelnego. Podstawę jego wszechstronnej działalności stanowiła bogata duchowość, która pozostaje żywa w swoim oddziaływaniu do dnia dzisiejszego, przede wszystkim za pośrednictwem ważnych i wpływowych pism dotyczących teologii i duchowości, a także szeroko omawiających kwestie reformy Kościoła, zwłaszcza obyczajów duchownych. Francuski dominikanin L.-A. Lassus (1916–1994) w prezentowanej książce syntetycznie ukazał główne założenia duchowości Piotra Damiana, które stanowią zarazem znaczącą interpretację duchową życia monastycznego. Omawia więc następujące kwestie: pragnienie Boga w życiu mnicha, znaczenie celi, rozumienie i przeżywanie tajemnicy krzyża, toczenie walki duchowej na pustyni, dojrzewanie w modlitwie, sposób spójnego łączenia samotności z życiem wspólnotowym. Całość opracowania zamyka rozdział poświęcony Matce Bożej w życiu mnicha. Omawiana praca wyjątkowo trafnie ukazuje profil duchowy św. Piotra Damiana, dlatego powinna stanowić lekturę dla wszystkich, którzy zajmują się dziejami monastycyzmu kamedulskiego, którego jest on czołowym przedstawicielem.

ks. Janusz KRÓLIKOWSKI
Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Guy LOBRICHON, *Les moines d'Occident. L'éternité de l'Europe*,
Paris: Découvertes Gallimard, 2007, ss. 160, il.

Wprawdzie jest to niewielka książeczka, ale bardzo trafnie i sugestywnie ukazuje znaczenie monastycyzmu w dziejach Europy, zwłaszcza jego oddziaływanie kulturowe, społeczne i obyczajowe. Jest to więc godna uwagi próba odczytania dziejów monastycyzmu w kluczu uniwersalistycznym, pozwalającym na przekroczenie tych interpretacji, które widzą go tylko w kluczu duchowym i eklezjalnym. Oczywiście, monastycyzm zachodni jest przede wszystkim zjawiskiem wewnątrzkościelnym, a jego kryterium stanowi – jak zaznacza autor opracowania – szeroko rozumiana „wieczność”. Wychodząc od perspektywy eschatologicznej, mnisi zachodni nigdy nie zamykali się tylko w swoim świecie, żywo wpływając na wszelkie dziedziny życia. Autor opracowania pokazuje, w jaki sposób kształtowali najpierw elity kościelne i świeckie, walcząc obok rycerzy, wspierając działalność administracyjną i ekonomiczną rozmaitych instytucji, doradzając królom i książętom (do IX w.). W okresie średniowiecza (X–XIV w.) mnisi odegrali bardzo twórczą rolę w kształtowaniu rozumienia człowieka i jego losu. Późniejszy monastycyzm, mimo kryzysu, który dogłębnie naznaczył jego tożsamość, a także jego misję, kontynuował swoją rolę opartą na doświadczeniach z minionych epok. Wieki XIX i XX przyniosły odnowę monastycyzmu. Od tego czasu konsekwentnie, chociaż w zmienionych warunkach i odnowionych formach, powraca on do pełnienia swojej funkcji kulturowej i społecznej. Pracę zamyka wybór najbardziej charakterystycznych dokumentów ilustrujących tezę zaprezen-